

ПРЕДМЕТ: НЕРАВНОПРАВАН ПОЛОЖАЈ АДМИНИСТРАТИВНИХ РАДНИКА СА СРЕДЊОМ И ВИШОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ У СИСТЕМУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Поштовани,

Обраћамо Вам се као група административних радника, запослених у Центрима за социјални рад и Установама социјалне заштите широм Србије. Желимо да Вас упознамо са озбиљним проблемом који се тиче административних радника са средњом стручном спремом и вишом стручном спремом и тражимо Вашу подршку у његовом решавању.

Наиме, изменама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама смањен је коефицијент за административне раднике IV степена са **11,05** на **10,03**, док јединствена основица за плате у систему социјалне заштите износи **6.528,24 динара**. По овим параметрима, месечна плата административног радника износи приближно **65.478 динара**. За поређење, минимална зарада за **2026. годину** установљена је на **371 динар по сату**, што за месец који има **184 радна сата** даје **68.264 динара**. Дакле, нова Уредба резултира платом која је око **2.786 динара мања** од прописане минималне зараде за месец са **184 радних сати**, што јасно указује на недовољно и неправично вредновање рада административних радника у систему социјалне заштите.

Иако је послодавац, на основу члана **111. Закона о раду**, у обавези да запосленом изврши доплату до нивоа минималне зараде уколико је његова плата нижа од исте, наглашавамо да оваква пракса у систему социјалне заштите доводи до потпуног обесмишљавања коефицијента као мерила сложености посла. Чињеница да се сложен административни рад, који захтева специфична знања и носи велику одговорност, обрачунски вреднује испод минималне зараде, представља директно кршење духа члана **104. Закона о раду**. Оваква „доплата до минималца“ деградира административне раднике и сврстава их у категорију неквалификоване радне снаге као што су кафе-куварице и спремачице, што је недопустиво с обзиром на обим и тежину послова које обављају.

Посебно наглашавамо чињеницу да нова Уредба ствара недопустиво велике разлике у вредновању рада запослених са истим степеном стручне спреме унутар система социјалне заштите. Као директан доказ неједнаких аршина, наводимо следеће коефицијенте за IV степен стручне спреме:

- **13,57** коефицијент: Медицинска сестра и физиотерапеут у установама за смештај корисника оболелих од аутизма, теже ометених у развоју, дечијим стационарима. (IV степен)
- **13,11** коефицијент: Медицинска сестра, физиотерапеут и зубни техничар у свим осталим установама социјалне заштите. (IV степен)
- **10,03** коефицијент: Административни радник у систему социјалне заштите. (IV степен)

Поставља се оправдано питање: на основу којих критеријума је административни рад са истим IV степеном образовања вреднован за чак **3,08** до **3,54** јединице мање у односу на друге профиле? Оваква разлика у новчаном износу основне плате износи између **20.000** и **23.000 динара**, што администрацију гура на саму маргину егзистенције.

Поред нас, наше колеге административни радници са вишом стручном спремом (VI степен), претрпели су значајну штету, јер им је коефицијент драстично смањен са **13,82** на **11,29**. У систему социјалне заштите процес унапређивања радника је озбиљно отежан, па многи запослени са вишим степеном стручне спреме фактички раде као радници са средњом стручном спремом (IV степен), јер одобравање промена у систематизацији може трајати и годинама, чиме се онемогућава праведно вредновање њиховог рада и стручног доприноса.

Осим административних радника, изменама Уредбе значајно су оштећени финансијско-рачуноводствени радници са вишом стручном спремом (VI степен), којима је коефицијент умањен са **13,95** на **11,39**, што представља драстично смањење вредновања сложених финансијско-рачуноводствених послова које обављају. Ови запослени носе изузетну одговорност за законитост финансијског пословања Установа, обраду и контролу буџетских средстава, обрачун зарада, извештавање надлежних институција и рад са државним органима, а новим коефицијентима њихов рад се практично своди на ниво знатно нижих категорија. Овакво умањење угрожава законитост и стабилност финансијског пословања установа.

Административни радници у систему социјалне заштите обављају сложене и одговорне послове који су од кључног значаја за функционисање Установа: вођење писарнице и архиве, кадровске и финансијске евиденције, припрему службених аката и извештаја, као и свакодневну комуникацију са грађанима, судовима и другим институцијама. Ми смо често први контакт за кориснике услуга и носимо велики део оперативног терета система. Ипак, према важећој Уредби о коефицијентима, административни радници су сврстани у исту категорију са возачима, куварима и радницима обезбеђења.

Не доводећи у питање значај ниједног од ових занимања, сматрамо да нивои одговорности, сложености послова, обима административних обавеза и степена укључености у свакодневно функционисање установа нису упоредиви. Наш рад подразумева сталну примену прописа, рад са осетљивим подацима, поштовање строгих рокова и одговорност за законитост поступања, што носи висок ниво професионалног и психолошког оптерећења.

Са друге стране, одређена занимања из исте платне групе остварују право на додатне накнаде, као што су накнаде за активну и пасивну приправност, услед чега њихова укупна месечна примања могу бити знатно већа, иако је формални степен стручне спреме исти.

Овакво изједначавање радних места различите природе, одговорности и оптерећења сматрамо неправедним, системски погрешним и изразито демотивишућим за административне раднике, који представљају неопходну карику у функционисању Установа социјалне заштите.

Такође, у великом броју Установа социјалне заштите, посебно у мањим социјално угроженим срединама, током година је формално смањен број радних места за административне раднике, иако се обим посла истовремено значајно увећао.

Према систематизацији заснованој на Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад из 2008. године, у бројним Центрим до 30.000 становника је предвиђен само један извршилац на радном месту административно-финансијским пословима, без посебних позиција као што су шеф рачуноводства, финансијски сарадник, архивар или администратор писарнице-административни радник. Тај нормативни оквир није пратио модернизацију рада, увођење нових програма (СОЗИС, СПИРИ, е-Писарница) и значајно повећање обима административних и финансијских обавеза.

Због тога су многи Центри били приморани да мењају интерне систематизације, па су радна места која су раније била предвиђена за административне раднике са средњом стручном спремом формално преименована у радна места са вишим образовањем (нпр. дипломирани економиста за финансије или шеф рачуноводства). Међутим, послови писарнице, архиве и опште администрације нису нестали, већ су остали без довољног броја извршилаца. Како надлежно Министарство и Општине не одобравају проширење систематизације, Центри су принуђени да те исте, неопходне послове покривају путем уговора на одређено време или уговора о привременим и повременим пословима. На тај начин, административни радници постају „невидљива категорија“ формално непостојећа у нормативима, а суштински неопходна за функционисање система.

Као последица, у појединим Центрима један запослени истовремено обавља послове писарнице, архиве, опште администрације, курирске послове и део правних и финансијских послова, што доводи до прекомерног оптерећења и озбиљно угрожава квалитет рада.

Узимајући у обзир све наведене чињенице почев од флагрантног кршења начела једнаке зараде за рад исте вредности, преко понижавајућег свођења стручног рада на ниву минималне зараде, па све до системског занемаривања сложености административних послова сматрамо да је даљи опстанак оваквог решења неодржив и дубоко неправедан.

Ми не захтевамо привилегије, већ достојанство струке и законитост у вредновању нашег рада. Из тог разлога, одлучни смо у намери да заштитимо своја радна и људска права, захтевамо од Вас као надлежне институције хитну реакцију и подршку за следеће захтеве:

I. Корекција коефицијената за административне раднике

Да се хитно покрену измене и допуне Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама, с обзиром на негативне последице које је њена примена већ произвела, и то тако да се:

- административним радницима са средњом стручном спремом у систему социјалне заштите врати претходни коефицијент од **11,05**, који је важио пре последњих измена Уредбе, као и да се у наредном периоду размотри његово даље повећање на минимум **12,00**;
- административним радницима са вишом стручном спремом (VI степен) вратити коефицијент који је умањен са **13,82** на **11,29**. Овом изменом учињена је значајна неправда, јер је нарушен однос зарада у односу на запослене са високом стручном спремом (VII степен): док је раније однос плата износио приближно **1:1,4**, сада је продубљен на око **1:1,52**, чиме се додатно обесмишљава уложено образовање и одговорност запослених са VI степеном.
- финансијско-рачуноводственим радницима са вишом стручном спремом (VI степен) врати претходни коефицијент од **13,95**, имајући у виду сложеност, одговорност и законске обавезе које ова радна места носе;
- извршити јасно раздвајање административних радних места од техничких, помоћних и физичких послова, кроз формирање посебних подкатегорија у оквиру Уредбе о коефицијентима;
- обезбеди да ниједно административно или финансијско-рачуноводствено радно место у систему социјалне заштите не буде сврстано у платни разред који резултира зарадом на нивоу или испод минималне зараде, што је у супротности са принципима правичног вредновања рада и социјалне сигурности.

II. Измена и ревизија Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад

Актуелни Правилник користи превазиђену методологију која број запослених везује искључиво за број становника јединице локалне самоуправе. Оваква претпоставка потпуно занемарује реално стање на терену: број активних корисника, специфичност социјалне структуре одређеног подручја и енормно повећан обим административних операција увођењем нових информационих система. Тренутни нормативи доводе до тога да један административни радник обавља послове за које би по објективном обиму посла требало да буде задужено три извршиоца.

Из тих разлога захтевамо да се покрене поступак измене и ревизије Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад, како би се:

- укинуо линеарни систем, односно напустила пракса утврђивања броја запослених искључиво према броју становника
- увели реални критеријуми оптерећења, број извршилаца мора бити директно пропорционалан броју активних корисника и броју отворених предмета на годишњем нивоу.
- Препознало техничко-дигитално оптерећење: Да се нормативи ускладе са временом потребним за рад у системима СОЗИС и еПисарница, који захтевају прецизност и додатно време које стари нормативи не препознају.

Ове измене су неопходне да би администрација уопште могла да функционише. Тренутни притисак је постао неподношљив, а без праведних норматива, систем ће се урушити јер су људи доведени до ивице потпуне исцрпљености.

III. Јасно препознавање и дефинисање административних радних места

Да се у оквиру новог или измењеног Правилника:

- увести јасно дефинисану категорију административних радника, одвојену од финансијских и рачуноводствених послова, са нивоима стручне спреме IV и VI, уз предложене коефицијенте за почетак 2027.године: **12,00 (IV)** и **13,82 (VI)**,
- прецизно опишу послови које обављају, укључујући: вођење писарнице и протокола, архивирање и чување документације, кадровску и финансијску евиденцију, рад у информационам системима (СОЗИС и еПисарница), комуникацију са грађанима, судовима и другим институцијама,
- јасно раздвоје ова радна места од радних места возача, радника обезбеђења, куvara и других занимања различите природе, сложености и одговорности.

IV. Успостављање праведног механизма за признавање вишег (VI) и високог (VII) степена стручне спреме

- У актуелном систему социјалне заштите потпуно одсуствује прописан механизам унутрашњег напредовања за административни сектор. Велики број запослених, који су стекли виши (VI) или високи (VII) степен стручне спреме, годинама су приморани да формално раде на радним местима предвиђеним за IV степен. Овакво стање доводи до директне дискриминације по основу образовања, јер се стручне квалификације, додатна знања и повећана одговорност запослених не рефлектују ни кроз назив радног места, ни кроз адекватан коефицијент.
- Предлажемо успостављање посебне подкатегије административних радника са вишим (VI) или високим (VII) степеном стручне спреме или увођење механизма интерног напредовања (на пример, кроз редефинисање назива радног места и коефицијента у оквиру исте пословне групе), како би се обезбедило правично вредновање рада и каријерни развој.

Молимо Вас да у складу са својим надлежностима и институционалном улогом, размотрите изнете чињенице и предлоге и предузмете одговарајуће мере ради отклањања уочених неправилности, неправди и дискриминације. Сматрамо да је неопходно да се постојећа решења преиспитају и да се покрене поступак измене и допуне релевантних прописа, пре свега Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада Центра за социјални рад и Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама, као и других подзаконских аката који уређују систематизацију радних места, како би се обезбедило правично вредновање рада и стабилно функционисање система социјалне заштите. Уверени смо да ће Ваш ауторитет и залагање допринети да остваривање ових захтева постане приоритет.

Наш циљ није конфронтација, већ конструктиван дијалог и сарадња са надлежним органима. Уверени смо да ће се кроз благовремено поступање створити услови за праведна и одржива решења, у интересу очувања кадрова и квалитета услуга које систем социјалне заштите пружа грађанима.

ПРИЛОГ: Спискови потписника из 83 Установа социјалне заштите и Центара за социјални рад у Републици Србији који подржавају иницијативу (укупно 1.350 потписа)

С поштовањем,

Иницијатива административних радника
система социјалне заштите Србије

ДОСТАВИТИ:

1. Председнику Републике Србије
2. Кабинету Министра - Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
3. Кабинету председника Владе Републике Србије
4. Републичком заводу за социјалну заштиту
5. Заштитнику грађана
6. АСНС - Грански синдикат социјалне заштите и обавезног социјалног осигурања
7. ГС ЗСЗ Независност
8. Синдикат запослених у социјалној заштити Републике Србије
9. Синдикат запослених у здравству и социјалној заштити Србије
10. Нови Синдикат Социјалне Заштите